

استان قم

قم شهری با جایگاه ویژه در **ظهور** و **قیام حضرت مهدی (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)** است.

فهرست مندرجات

- ۱ - موقعیت جغرافیایی
- ۲ - جمعیت
- ۳ - اهمیت قم
- ۴ - برجستگی شهر قم در روایت
- ۵ - نقش مکتبی قم در آینده
- ۶ - عناوین مرتبط
- ۷ - پانویس
- ۸ - منبع

موقعیت جغرافیایی

استان قم دارای مساحتی حدود ۱۴۶۳۱ کیلومتر مربع است. مرکز این استان **شهر قم** است. آب و هوای قم در طبقه بندی اقلیمی کشور در زمره آب و هوای نیمه بیابانی (جزو اقلیم کویری و خشک) محسوب می‌شود چون نزدیک به منطقه بیابانی مرکز **ایران** است. تابستان‌های آن گرم و خشک و زمستان‌های آن کم و بیش سرد است. اختلاف دمای سالانه نسبتاً زیاد و در اغلب اوقات خشکی هوا غلبه دارد. علیرغم آب و هوای خشک و نیمه بیابانی این استان مناطق خوش آب و هوایی اطراف شهر قم وجود دارد که برخوردار از آب و هوای سرد کوهستانی بوده و محل مناسبی برای گذران تعطیلات و ایام گرم سال می‌باشد.

جمعیت

جمعیت شهرستان **قم** در سال ۱۳۸۵ برابر با ۹۵۹,۸۵۲ نفر بوده‌است.

اهمیت قم

قم یکی از شهرهای مشهور ایران است که در طول **تاریخ شیعه**، همواره از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است. از آن جا که در همان اوایل سلطهٔ عرب‌ها بر این شهر، دوستان و محبان **اهل بیت (علیهم‌السلام)** بدانجا **مهاجرت** کردند، سنگ نخستین اعتقاد مردمان آن، شیعی نهاد شد. این شهر رفته رفته یکی از پایگاه‌های شناخته شده ترویج فرهنگ شیعی در تاریخ ثبت شده است. به دنبال آن، با تاسیس حلقه‌ها و مراکز علمی، این شهر در جایگاه مرکز بسیار مهم نشر فرهنگ اهل بیت (علیهم‌السلام) ایفای نقش کرده است؛ چنان که امروزه به عنوان پایتخت جهان تشیع، دانش و معارف از آن به تمام جهان نورافشانی می‌کند که مراجع و دانشمندان بزرگ جهان اسلام، از این جا فیوضات وجودی خویش را به مشتاقان در سراسر کیتی ارائه می‌دهند.

برجستگی شهر قم در روایت

آنچه این شهر را در فرهنگ «مهدویت» از برجستگی خاصی برخوردار کرده، روایاتی است که این شهر و اهالی آن را با موضوعت مربوط به **حضرت مهدی (علیه‌السلام)** پیوند زده است. در برخی از این **روایات**، فلسفه نام گذاری این شهر به قم، با نام حضرت مهدی (علیه‌السلام) (قائم به حق) مناسب است و همچنین با قیام و به پا خاستن اهل قم و اطراف آن **شهر**، در زمینه سازی و یاری آن حضرت، تناسب دارد.

عفان بصری روایت کرده است:

امام صادق (علیه‌السلام) به من فرمود: «آیا می‌دانی از چه رو این شهر را قم می‌نامند؟» عرض کردم: «**خدا** و رسولش آگاه ترند» فرمود: «همانا قم نام گذاری شده است برای این که اهل قم، اطراف قائم گرد آمده و با وی قیام می‌نمایند و کنار او ثابت قدم مانده و او را یاری می‌کنند.» (انما سمی قم لان اهله یجتمعون مع قائم آل محمد صلی الله علیه و اله و سلم و یقومون

ظاهر برخی روایات این است که امامان (علیهم‌السلام) به شهر قم، عنایت ویژه‌ای داشته و مفهومی را برتر و وسیع‌تر از یک شهر و توابع آن، به این شهر بخشیده‌اند. در روایتی آمده است عده‌ای از بزرگان ری به حضور امام صادق (علیه‌السلام) رسیدند و عرض کردند: «ما از اهل ری هستیم که خدمت رسیده‌ایم» حضرت فرمود: «خوش آمدند برادران قمی ما» آنان عرض کردند: «ما اهل ری هستیم» حضرت فرمود: «خوش آمدند برادران قمی ما» باز عرض کردند: «ما اهل ری هستیم» حضرت فرمود: «خوش آمدند برادران قمی ما» دوباره عرض کردند: «ما اهالی ری هستیم» امام نیز کلام اول خود را تکرار کرد. آنان گفته خود را چند بار یادآور شدند و امام نیز مانند اول آنان را پاسخ داد و چنین فرمود:

خداوند سبحانه و تعالی دارای حریمی است که مکه است و پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) دارای حریمی است و آن مدینه منوره است و امیر المؤمنین (علیه‌السلام) حریمی دارد که کوفه است. ما اهل بیت نیز دارای حریمی هستیم که آن، شهر قم است. به زودی بانویی از سلاله من به نام **فاطمه (علیها‌السلام)** در این شهر **دفن** خواهد شد. کسی که او را در قم **زیارت** کند، اهل بهشت می‌باشد.

راوی گفت: «این سخن را امام صادق (علیه‌السلام) زمانی فرمود که هنوز **حضرت کاظم (علیه‌السلام)** متولد نشده بود.»

نقش مکتبی قم در آینده

در **بحار الانوار** دو روایت را، از امام صادق (علیه‌السلام) درباره آینده شهر قم و نقش مکتبی آن پیش از ظهور حضرت مهدی (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف) نقل شده است:

۱. خداوند سبحانه و تعالی به وسیله شهر کوفه بر سایر شهرها استدلال می‌کند، همچنین به **مؤمنان** آن شهر بر سایر مؤمنان و به شهر قم بر سایر شهرها و به واسطه اهل قم بر جهانیان، اعم از **چین** و **انسان**.

خداوند سبحانه و تعالی اهل قم را مستضعف فکری قرار نداده؛ بلکه همواره آنان را موفق و تایید کرده است. سپس فرمود:

دینداران در این شهر، در مضیقه زندگی می‌باشند. اگر غیر این باشد، مردم به سرعت به آن جا روی می‌آورند و آن جا خراب می‌گردند و اهل آن، تباہ می‌شوند و آن گونه که باید نمی‌تواند بر سایر سرزمین‌ها حجت باشد. زمانی که موقعیت قم بدین‌جا برسد، آسمان و **زمین آرامش** ندارد و ساکنان آن‌ها لحظه‌ای باقی نمی‌مانند. **بلا** و گرفتاری از قم و اهل آن دفع شده است.

به زودی زمانی خواهد رسید که قم و اهل آن، **حجت** بر مردم خواهند بود و این در **زمان غیبت قائم** ما و ظهور وی می‌باشد. اگر چنین نباشد، زمین، اهل خودش را فرو می‌برد. فرشته‌های الهی مامور دور کردن بلاها از این شهر و اهل آن می‌باشند.

هرستمگری که درباره آن **اراده** بد داشته باشد، خداوند سبحانه و تعالی که در هم کوبنده ستمپیشگان است، او را در هم می‌شکند یا به گرفتاری و **مصیبت** یا **دشمنی** مبتلا می‌کند. خداوند متعال نام قم و اهلس را در زمان فرمانروایی ستمگران، از یاد آنان می‌برد؛ آن گونه که آن‌ها یاد خدا را فراموش کردند.

۲. به زودی شهر کوفه از مؤمنان خالی می‌شود و به گونه‌ای که مار در جایگاه خود فرومی‌رود، **علم** نیز این چنین از کوفه رخت بر می‌بندد و از شهری به نام قم آشکار می‌شود. آن سامان، معن فضل و دانش می‌شود؛ به گونه‌ای که در زمین کسی در استضعاف فکری به سر نمی‌برد، حتی نوع‌روسان در حله‌گاه خویش. این قضایا نزدیک ظهور قائم ما به وقوع می‌پیوندد. خداوند سبحان، قم و اهلس را برای رساندن پیام اسلام، قائم مقام حضرت حجت می‌گرداند. اگر چنین نشود، زمین اهل خویش را فرومی‌برد و در زمین حجتی باقی نمی‌ماند. **دانش**، از این شهر به شرق و غرب جهان منتشر می‌شود. بدین سان بر مردم اتمام حجت می‌شود و یکی باقی نمی‌ماند که **دین** و دانش به وی نرسیده باشد. آن گاه قائم (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف) **ظهور** می‌کند و ظهور وی، باعث **خشم** و **غضب** خداوند سبحانه و تعالی بر بندگان می‌شود؛ زیرا خداوند سبحانه و تعالی از بندگان انتقام نمی‌گیرد، مگر بعد از آن که آنان وجود مقس حضرت حجت را انکار کنند.

عناوین مرتبط

قیام، یاران حضرت مهدی (علیه‌السلام)، زمینه‌سازان ظهور.

پانویس

۱. ↑ مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۵۷، ص ۲۱۶، ح ۳۸.

۲. ↑ مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۵۷، ص ۲۱۶، ح ۴۱.

۳. ↑ محدث نوری، حسین، مستدرک الوسائل، ج ۱۰، ص ۳۶۸، ح ۱۲۱۹۶.

۴. ↑ مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۵۷، ص ۲۱۳، ح ۲۲.

۵. ↑ مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۵۷، ص ۲۱۲، ح ۲۳.

منبع

